

USA

Oprørskhed og naivitet: Ny litteratur om arbejdskampe i USA

Af John Logue

Show me a country in which there are no strikes, an I'll show you a country in which there is no liberty.

(Vis mig et land uden strejker, og jeg vil vise dig et land uden frihed): ... Samuel Compers.

Ifølge Compers' axiom er USA et af de frieste lande i verden. I de sidste to årtier har den amerikanske gennemsnitsarbejder brugt flere dage på at strejke end hans kolleger i noget andet vestligt land, undtagen Italien – dobbelt så mange som i England, tre gange så mange som i Danmark, fire gange så mange som i Frankrig, og tredive gange så mange som i Tyskland og Sverige. Amerikanske strejker er længere, bitrere og langt mere voldsomme end tilsvarende i Europa. Enhver strejke blandt lastbilchauffører og minearbejdere kan fremvise en liste over tilskadekomne; enhver landarbejderstrejke øger rækken af martyrer.

Fagbevægelsens historie i USA adskiller sig mest fra den europæiske ved at være politisk svag. Som politisk magt slog socialismen aldrig dybe rødder i Amerika. Det amerikanske socialistpartis styrke var, selv i blomstringstiden lige før første verdenskrig, meget begrænset. Partiets stemmeandel nåede sit højdepunkt ved valget i 1912 med 6% – (i 1932, under depressionen, beløb det samlede antal stemmer til alle socialistiske og arbejderpartier sig ikke til meget mere end 2%) – og meget af støtten før første verdenskrig kom ikke fra industriarbejderne, men fra oprørske småbønder, som havde stemt populistisk i 1890'erne. Eugene Debs, socialistpartiets præsidentkandidat, klarede sig bedre i 1912 i Texas, Arkansas, og Louisiana, som alle var populistiske landdistrikter, end han gjorde i det industrielle New York eller Massachusetts, og det var i Oklahoma, familie-landmandens sidste bastion, at førkrigstidens socialistparti stod stærkest.

Arbejdskampe i standard-historiebøgerne

Den organiserede, amerikanske arbejdsstyrkes historie er således primært den økonomiske organiserings historie: fagforeningernes kamp for anerkendelse, for højere lønninger og bedre arbejdsforhold, og for politisk indflydelse *udenfor* de diminutive socialistpartier. Efter europæiske standarder er det en mærkværdig historie, fordi den forbinder en usædvanlig industriel oprørskhed med politisk naivitet. Den amerikanske fagbevægelses ideologi, for såvidt man overhovedet kan tale om, at den har en ideologi, er »business unionism«, som der ikke findes et semantisk modstykke til i Europa.

Standardfremstillingerne af den amerikanske arbejderbevægelse er derfor i væsentlig grad om strejker og lockout'er. Den første, der udkom af de to eksisterende fremstillinger, *History of Labour in the United States*, (New York: Macmillan, 1918-35), i fire bind, af John Commons og hans medarbejdere ved universitetet i Wisconsin, bliver stadig anset for at være monumental, både med hensyn til detaljer og perspektiver. Den er tydeligt fagforeningstro, men Commons foretrak den »business unionism«, der fandtes i den håndværks-dominerede American Federation of Labor, og han havde selv arbejdet med the National Civic Federation, en gruppe, der blev organiseret i 1900 af erhvervsinteresser for at fremme forsoningen mellem arbejdsgivere og arbejdere, med ALF-præsident Compers som NCFs vice-præsident.¹ Men selv med dette perspektiv, som Perlman og Taft skriver i det sidste bind af Commons' værk, har »den amerikanske arbejderhistorie primært været en kamp-historie«.² Mange af deres fraser – »industrielle slagmarker«, »føre konfliktkrig« (conflicts waged), arbejderne, der tabte »deres Marne-krig på slagmarkerne« om stålindustrien i 1901, og lignende – er militære metaforer, klassekampens sprog. Men i de kampe, som de beskriver, er etniske, religiøse og kulturelle faktorer ofte udslagsgivende; for som de understreger, den amerikanske arbejderklasse var usædvanlig i den periode, de beskriver (1896-1932) på grund af dens heterogenitet. Den organiserede amerikanske arbejdsstyrke var, hævder de, »arbejds-bevidst« (»job conscious«), dvs. yderst bevidst om fag- og arbejdsplads-solidaritet, men sjældent klassebevidst.

Den nyeste af de to fremstillinger, Phillip Foner's *History of the Labor Movement in the United States* (New York: International Publishers, 1947-65), i fire bind, som dækker perioden fra kolonitiden til 1917, ligger til venstre for Commons' værk i politisk henseende. Men i lighed med Commons' er Foner's værk på mange punkter fundamentalt en strejkehistorie. Men når alt kommer til alt, er det netop sagen: den amerikanske arbejderbevægelses historie er historien om de amerikanske fagforeninger, og deres historie i den periode, som Commons og Foner dækker (henholdsvis til 1932 og 1917), er historien om kampen for anerkendelse og overlevelse. Strejke var ofte det eneste, man kunne ty til.

Udviklingen af de amerikanske fagforeninger var hverken gradvis eller konstant. Den fulgte snarere et mønster, der bestod i forbløffende organiserings-gennembrud – for eksempel Knights og Labor (der mindede om senere industrielle fagforeninger ved at organisere både faglærte og ufaglærte), hvis medlemstal røg op fra ca. 100.000 i sommeren 1885 til over 700.000 et år senere, efter et par vellykkede jernbanestrejker – fulgt af næsten ligeså hastige sammenbrud. Amerikanske arbejdsgivere viste sig at være mere umedgørlige end nogen andre, som fagforeningerne har forhandlet med i de vestlige demokratier, og bortset fra en håndfuld velorganiserede fag blev selve fagforeningsorganiseringens overlevelse draget i tvivl forud for vedtagelsen af New Deal arbejderlovgivningen

(1933-35), som dannede basis for permanent organisering ved at fastlægge fagforeningernes legale ret til overenskomstforhandlinger. Skematisk kan man sige, at før 1933 var de amerikanske fagforeningers historie historien om deres strejker.

Beretninger om arbejdskampe

Det klassiske værk om strejker i Amerika er Samuel Yellens *American Labor Struggles* (New York: Harcourt, Brace, 1936). Det blev udgivet netop som Congress of Industrial Organizations (CIO) som led i deres organiseringskampagne begyndte at indlemme ufaglærte industriarbejdere i de organiseredes rækker, og dets indholdsfortegnelse lyder som en opremsning af tidligere forsøg på at organisere de ufaglærte: jernbanestrejkerne i 1877, som medførte oprørstilstand i mange jernbanebyer, Haymarket, Homestead, Pullman, antracit-strejken i 1902, Lawrence tekstil-strejke, Ludlow-massakren, stålstrejken i 1919, tekstilstrejkerne i sydstatene i 1929 og generalstrejken i San Francisco i 1934. Det er et litan om heltemod og nederlag. Om Lawrence-strejken i 1912, som blev anført af Industrial Workers of the World (IWW), fordi AFL-tekstilfagforeningerne ikke havde gjort forsøg på at organisere de ufaglærte, og som blev udødeliggjort i de strejkende kvinders slogan »vi vil ha' brød og roser«, skriver Yellen, at det var »en af de uhyre få strejker i USA, der førte til klar sejr for arbejderne«. ⁴ Det er selvfølgelig langt fra sandheden. En masse strejker blandt faglærte arbejdere var en stor succes, og 'craft unions' (fagforeninger, hvis medlemmer tilhørte samme fag, men ikke samme industrigren) var solidt etablerede før århundredskiftet. Men større indsatser blandt de *ufaglærte* førte sjældent til mere end midlertidig succes. Yellens andre beretninger, undtagen den om havnearbejderstrejken på vestkysten i 1934, handler om blodige nederlag, hvor arbejdernes martyrer enten blev hængt af retten (Haymarket), blev skudt af politiet, militsen og forbundstropperne (Pullman, Ludlow) eller af private hære (Homestead). Udøvelsen af vold var mangeartet, men målet var konstant: at forhindre arbejderne i at organisere sig.

Sit-down strejkerne, der begyndte, da Yellens bog gik i trykken, indledte en ny epoke i arbejderkampene. Disse fabriksbesættelser gav de strejkende magten over fabrikkerne og gjorde brug af strejkebrydere mere besværlig. Men den vigtigste tendens var regeringens nye rolle. New Deal-arbejderlovgivningen gjorde fagforeningerne i stand til at påberåbe sig loven mod ubøjelige arbejdsgivere; som John L. Lewis, leder af minearbejderne og CIO, tordnede under sit-down strejkerne på General Motors i 1937, mens han forhandlede med GM, så passede det sig ikke for en korporation, der valgte at bryde Wagner-loven, at klage over andres ulovlige handlinger. For første gang i Amerikas arbejderhistorie var regeringen ikke længere kapitalens automatiske allierede. Mens arbejdsgiverne fortsat appellerede til politi og hær om at gribe ind, så opmuntrede Roosevelts-regeringen i nogle få vigtige år, mens de industrielle fagforeninger

blev dannet, til fagforeningsorganisering, og fra tid til anden udmanøvrede og besejrede de strejkende politiet.

Regeringens rolle i undertrykkelsen af arbejderorganiseringen er et af temaerne i Sidney Lens' meget læsværdige billigbog, *The Labor Wars* (Garden City: Doubleday/Anchor, 1973). Den fortæller om et halvt århundredes største strejker, fra 1870'erne til 1930'erne, og Lens understreger samarbejdet mellem regering og kapital, den stigende meddelagtighed, som American Federation of Labors hieraki havde i udbytningen af uorganiserede og ufaglærte i denne periode, og det faktum at arbejderne succes ofte har stammet fra, at de har nægtet at være bundet af den borgerlige lovgivnings diktater. Det er ikke en videnskabelig foregangsbog, men den er nøjagtig i detaljerne og i høj grad værd at læse. Lens forklarer, at hans formål er pædagogisk: han skriver for den nye amerikanske venstrefløj, som er ung, veluddannet og totalt ahistorisk, »uden rødder i fortiden, uden principper nedarvet fra tidligere generationer erfaringer«. ⁵ Andre vil også finde Lens' beretning gribende.

Jeremy Brechers *Strike!* (Greenwich: Fawcett, 1972) gør brug af meget af det samme materiale som Lens i en noget mere videnskabelig (dvs. med fodnoter) populæruddgave. De første ²/₃ af bogen drejer sig om de amerikanske strejkers historie fra jernbaneopgøret i 1877 til depressionen. Ligesom Lens synes Brecher at være tilfreds med at stoppe sin historieske fremstilling af de amerikanske strejker med CIO's masseproduktions-triumf, selv om han tilføjer et efterord, der behandler strejkebølgen umiddelbart efter anden verdenskrig. Den sidste trediedel er viet til at drage konklusioner om massestrejkens rolle mht. at skabe solidaritet og gruppebevidsthed inden for arbejderklassen, og til at se på nyere strejker inden for uddannelsessektoren, postvæsenet, transport o.lign. i lyset af de generelle socio-kulturelle forhold i slutningen af 1960'erne. Mange vil synes, at Brecher romantiserer massestrejken, og hans politiske alvor vil skurre i ørerne på nogle, men hans kritik af arbejderhistorikere, der behandler enkelte strejker i ophøjet isolation, uden samtidig at give en fornemmelse af strejkebevægelsernes kulturelle dynamik og de ændringer i gruppebevidstheden, som de medfører, er helt sikkert præcis.

Alle tre bind understreger den rolle, volden spillede i amerikanske strejker. Hvis vold, som det gamle mundheld siger, er ligeså amerikansk som æblepie, så er arbejdskampe i sandhed også amerikanske. Graden af vold i amerikanske strejker – og Lens' titel *The Labor Wars* er præcis nok – er langt højere end nogen andre steder. Hvis man overførte den vold, der anvendes i amerikanske arbejdskampe til Europa, ville det se ud som en indledning til revolution.

Graden af vold i lønkampe er et af resultaterne af arbejderbevægelsens politiske nederlag. Det har været arbejderbevægelsens mangel på politisk magt (på trods af almindelig valgret i USA), som har afholdt den fra at forhindre, at regeringen brugte magt mod arbejderne. Før New Deal var regeringsindblanding i strejker og efterfølgende retssager mod de strej-

kende standard-procedure. Generelt var de strejkende arbejdere eller deres koner og børn voldens ofre, og deres ledere kom for retten, blev dømt og undertiden henrettet (jvf. Haymarket-retssagen). Ved sjældne lejligheder blev de juridiske og regeringsmæssige roller byttet om. Under minearbejderstrejken i 1922 gjorde offentlige embedsmænd, der skulle håndhæve loven, således ikke noget forsøg på at bryde de strejkendes belejring af Southern Illinois Coal Companys mine tæt ved Herrin i Williamson County, Illinois, hvor strejkebrydere forsøgte at bryde kul under bevogtning; det lokale samfund og dets embedsmænd var hovedsagelig sammensat af minearbejdere, tidligere minearbejdere, og minearbejders venner og slægtninge. Tre strejkende blev dræbt under belejringen, og minearbejderne myrdede 19 strejkebrydere og minevagter, efter de havde overgivet sig. Nævningene ved ligsynene henførte alle dødsfaldene til »direkte og indirekte handlinger foretaget af selskabet, og da den statslige regering endelig anklagede nogen for mordene på vagterne og strejkebrydere, frifandt de lokale nævninge alle dem, der kom for retten.⁶ Men Herrin var en undtagelse. Ludlow var mere typisk: der dræbte Colorado-militsen to kvinder, hvoraf den ene var gravid, og elleve børn mellem 6 måneder og år (foruden det sædvanlige antal mænd og drenge), mens de beskød og brændte en strejkelejr; tre strejkende, der blev taget til fange, blev uden videre henrettet. Der blev ikke rejst nogen tiltale for disse mord, men 408 minearbejdere blev tiltalt for vold under en eller anden form. Mens Ludlow-massakren var et ekstremt tilfælde, så var mønstret typisk. Væbnede sammenstød var almindelige og dødsfald hyppige, og en strejkes succes afhang af, om man kunne undgå militær indgriben. Det var den nye politik, der lå i New Deal, der medførte, at man gik bort fra 1910-20 periodens geværer og granater og gik over til knipler vs. baseball bats og mursten i 1930'erne. Graden af vold var stadig høj, men antallet af dødsfald faldt. Men volden afspejlede den lette tilgang til våben snarere end bevidst klassekrig.

De enkelte strejker

På trods af Brechers pessimisme mht. muligheden for at foretage gode studier af de enkelte strejker er der udkommet en hel del udmærkede, ja selv fortræffelige værker, sammen med den sædvanlige mængde sekteriske, selvbekræftende, propagandistiske og upræcise beretninger. De mest videnskabelige er at finde i tidsskriftet *Labour History*. Nyere artikler, der er værd at bemærke dér, tager så varierede emner op som Philadelphia-lodsernes 12-dages strejke i 1792, som resulterede i både højere lønninger og statslige vedtægter, hvorved arbejderne mistede retten til at strejke, og hærens officerers opfattelse af deres rolle som forsvarer af den offentlige orden ved at bryde det 19. århundredes jernbanestrejker.⁸ Blandt større værker er der tre helt forskellige, der er værd at nævne.

Det formodentlig bedste, videnskabelige enkeltstudie af nogen strejke, der er udkommet for nylig, er Sidney Fines *Sit-down: The General Mo-*

tors Strike of 1936-1937 (Ann Arbor: University of Michigan Press, 1969). Fines arbejde kommer så nær på en endelig fremstilling af United Auto Workers' omhyggeligt iscenesatte angreb på General Motors og på forhandlingerne og den politik, der lå til grund for den aftale, som fulgte angrebet, som vi vil komme til at opleve. Emnet er af afgørende betydning, ikke kun pga. GMs og den øvrige bilindustris betydning, men fordi GM-kampagnen blev hjørnesteinen i CIOs organiseringsbestræbelser; det var GM sit-down strejken, der overtalte Morgan-interesserne til at blive enige med CIO i stålindustrien og medførte anerkendelse fra US Steel af Steel Workers' Organizing Committee. I Fines omhyggeligt dokumenterede fremstilling kan man spore den overordentligt store betydning, som fagforeningernes nyligt vundne politiske indflydelse havde – Lewis' minearbejdere støttede Roosevelts genvalg med bidrag på en halv million dollars, en enorm sum, som repræsenterede et stort spring i retning af fagforeningernes involvering i politik⁹ – ved at tvinge GM til forhandlingsbordet. Sit-down strejkerne var helt klart ulovlige, men hverken forbundsregeringen eller guvernøren i Michigan, der også var valgt med arbejderstøtte, var villige til at bruge magt for at forsvare ejendomsrettigheder og gøre en ende på sit-down strejkerne.

Walter Uphoffs *Kohler on Strike: Thirty Years of Conflict* (Boston: Bacon, 1966) beskriver en helt anden slags strejke. Kohler Company, der fremstillede badeværelsestilbehør i Sheboygan, Wisconsin, var et mønster på både oplyst og velvillig patriarkalsk ledelsesform og en prototype på et stædigt fagforeningsfjendtlig amerikansk firma. Strejkerne på Kohler (1934-1941 og 1954-1960) repræsenterer noget, der ligner en rekord i både fagforenings- og arbejdsgiverudholdenhed. Kontrasten mellem dem afspejler en forandring i arbejdskampens karakter.

Strejken i 1934 havde alle den industrielle krigs karakteristika. 12 dage ind i strejken i 1934 havde Special Deputies opbrugt deres forsyninger af tåregas og begyndte at skyde på de strejkende, hvorved de dræbte to og sårede 47; de fleste af dem blev skudt i ryggen, mens de flygtede. Strejken blev brudt, fagforeningen tabte, og en firmafagforening blev forhandlingsberettiget, men konflikten fortsatte indtil krigsudbruddet. Der blev ikke rejst tiltale mod Special Deputies for beskyddingen.

Den anden strejke, som begyndte under UAWs protektion i 1954, var en gentagelse af den stædige og bitre strejke i 1930'erne, under nye politiske vilkår. Denne gang afviste sheriffen, som havde støtte fra UAW, blankt at benytte våben til at bryde strejken. Til syvende og sidst blev sagen ikke afgjort på den industrielle slagmark, men i retten, som kendte selskabet skyldig i gentagne overtrædelser af loven. I 1962 forhandlede man sig endelig frem til en kontrakt; i 1965 accepterede selskabet at betale 4,5 millioner dollars i erstatning til ulovligt afskedigede fagforeningsmedlemmer. I kontrasten mellem de to strejker, mellem 30'ernes 'suppekøkkener' og de 13 millioner dollars i strejkeunderstøttelse, som UAW investerede i strejkerne i 50'erne, mellem politi-indblanding til

fordel for firmaet i 30'erne og neutraliteten i 50'erne, og vigtigst af alt i domstolenes rolle, kan man se ændringen i arbejdskampenes karakter.

En tredje og helt anden slags bog er George McGovern's bog om Colorado kulstrejken i 1913-14. Den er baseret på McGovern's doktorafhandling fra 1953 *The Great Coalfield War* (Boston: Houghton Mifflin, 1972), som blev omskrevet sammen med Leonard Guttridge, og den er en bemærkelsesværdig bog. Det er blevet almindeligt for præsidentkandidater at bevise deres intellektuelle niveau ved at udgive en samling floskler produceret af en 'neger'. Dette er imidlertid en seriøs, omhyggelig, og intellektuelt respektabel indsats. Den er forbavsende upartisk i sin behandling af modstanderne. Hvadenten det er John D. Rockefeller, som kontrollerede minerne, mens han underviste i søndagsskole eller afpærede en ældre minearbejders spørgsmål om, hvorvidt han ville få pension, når han trak sig tilbage, med et »spøgefuldt svar – at de ville formodentlig blive pensioneret samtidig«, ¹⁰ eller politikere og fagforeningsledere, der forsøgte at udnytte de døde for egen vindings skyld, kommer ingen af de ledende skikkelser uskadt igennem. Det er faktisk kun minearbejderne – en blanding af grækere, montenegroianere, bulgarere, serbere, italienere kroatere og australiere – som er blevet udbyttet, snydt og dræbt i hundredvis i minerne, fordi arbejdsgiverne undlod at foretage de mest elementære sikkerhedsforanstaltninger, der nød McGovern's ublandede sympati. Der er ingen helte i denne beretning. Organiserede minearbejdere brændte strejkebrydere og minevagter ud på samme måde, som Colorado statsmilitsen brændte minearbejderne ud i Ludlow. Det er kun et tilfælde, at ikke også børn blev ofre for minearbejdernes kugler og ild, mens militsen kunne tage æren for ikke blot bevæbnede og ubevæbnede mænds og kvinders død, men også for en 9-årig, en 8-årig, en 7-årig, to 6-årige, tre 4-årige, en 3-årig og to spædbørn på henholdsvis 3 og 6 måneder. Det var krig, bemærker McGovern, og militsen blev anført af officerer, der var trænet i at bekæmpe indianere, mens nogle af de strejkende havde lært guerilla-taktik under Balkan-krigen.

Arbejdskampe set nedefra

Strejkernes historie bliver skrevet af ikke-deltagere: professorer, senatorer, ministre og fagforeningsledere. Hvad der skete er klart; hvordan de strejkende så det er ikke klart. På trods af McGovern's kombination af klarhed og moralsk ildhu, hvor meget forstår så læseren af tankegangen hos den ældre fagforeningsorganisator, som, da han blev interviewet, tog sin Winchester ned for at vise den til interviewer og håndterede den »med en pludselig skæbnsvanger ildhu, fuldstændig som om erindringen havde bortslettet hans alder og våbnet, der blev revet ned fra sin tilbage-trukne tilværelse, endnu engang måtte gøre gavn mod Baldwin-Felts (detektivfirma) bøller, der var vendt tilbage og luskede omkring udenfor i den stille sidegade«? ¹¹

Gode arbejderfremstillinger af strejkerne er sjældne. En af disse få er John Lipperts beskrivelse og analyse af en vild strejke på Cadillac-fabrikken i 1976 (*»Fleetwood Wildcat: Anatomy of a Wildcat Strike« Radical American*, Bind 11, nr. 5 (Sept. – Okt. 1977), pp. 7-37). Lipperts beretning lyder sandfærdig, og hans beskrivelse af den fortsatte kamp om tempoet på samlebåndet er en god modgift mod den udbredte tro blandt venstreorienterede universitetsfolk på at en strejkevagt ved porten betyder arbejdskamp. De former, arbejdskampen antager inden for fabrikken, er langt vigtigere. I dette tilfælde blev den vilde strejke en fiasko, men den daglige kamp for at mindske tempoet på samlebåndet og få tilført flere arbejdere, gav resultat.

Mundtlige beretninger giver nogle af svarene, selv om det sjældent er systematisk. Alice og Staughton Lynd, *Rank and File* (Boston: Bacon Press, 1973) har den præcise undertitel 'Personlige oplevelser fortalt af arbejderklassens organisatorer'. Et antal menige aktivister giver en forklaring på deres fagforeningsengagement, beskriver deres strejker, deres arbejde og deres kamp mod fagforeningshierarkiet, som nogle gange synes lige så fjært og antagonistisk som selskaberne. De er alt andet end et tilfældigt udsnit af fagforeningsmedlemmer: de er venstreorienterede, militante, fantastisk velformulerede og helt sikkert ikke repræsentative på mange andre områder. Deres argumenter er imidlertid stærke, og det er indlysende, at deres visioner ikke er skrumpet ind med årene. I amerikansk sammenhæng kan man næppe betegne de militante blandt kommunister, socialister og trotskister som gennemsnits-arbejderklasseorganisatorer, men det er meget klart, at under historiske vilkår som dem, der var fremherskende under CIOs organiseringskampagne i slutningen af 1930'erne, blev deres rolle og deres vision vigtig. Næsteften at interviewe disse folk selv, giver Lynds værk den bedst mulige adgang til deres synspunkter.

Mimi Conways *Rise Gonna Rise: A Portrait of Southern Textile Workers* (Garden City: Doubleday, Anchor, 1979) er i den samme genre, men med en mindre præcis titel. Den kunne mere rammende kaldes: »Sådan blev arbejderne hos J. P. Stevens organiseret.« Den kommer så tæt på Roanoke Rapids, North Carolina – hvor en storslået kamp for at organisere tekstilarbejdere i sydstatene fandt sted – som de fleste af os nogensinde vil komme, og det er en af den slags førstehåndsopfattelser af forholdet mellem lønninger, sundhed, sikkerhed, religion og fornemmelsen af gruppesolidaritet på lokalt plan, som meget få, bortset fra arbejderorganisatorer, nogensinde får. Her er essensen i amerikanske arbejdskampe: tre generationers fabriksarbejders livshistorier, håb og frygt – og de er mere repræsentative end Lynds organisatorer. Deres svage erindringer om den landsdækkende tekstilstrejke i 1934 viser, at den historiefornemmelse, som Lynd efterlyste, stadig eksisterer i hvert fald i dele af den amerikanske arbejderbevægelse. I parentes bemærket er Earl Dotters fotografier fremragende, en moderne gengivelse af et sydstatssam-

fund, der næsten kan sammenlignes med Walker Evans' fænomenele portræt af sydstatsforpagtere i 1930'erne.¹²

Den kamp, som Textile Workers Union of America (TWUA) (siden slået sammen med Amalgamated Clothing Workers til Amalgamated Clothing and Textile Workers Union) førte for at organisere arbejderne på J.P. Stevens, den næststørste tekstilfabrik i USA, minder om 1880'erne eller 1930'erne. Hvordan kunne nogen virksomhed stædigt nægte at lade sig organisere i den sidste fjerdedel af det 20. århundrede? Og dog er Stevens slet ikke atypisk. Næsten ethvert sydstats-lokalsamfund kan opvise et tilsvarende eksempel, sjældent så rigt og småligt som Stevens, men lige så stærkt i modstanden mod organisering blandt arbejderne. Stevens, som modstod arbejderorganiseringsforsøg i tredive år, er typisk for de store tekstilfabrikker fra nordstaterne, der flyttede sydpå for at få billig og uorganiseret arbejdskraft, og som efterlod spøgelsesbyer i New England. Stevens har været mere stædig og højtrøstet i sine anti-fagforeningsaktiviteter end de fleste, og har skaffet sig, som appelretten nylig afgav kendelse om, »et ry som den mest berygtede vaneforbryder inden for arbejdsretten«. Virksomhedens vanemæssige og overlagte tilsidesættelse af loven har ført til, at den er blevet idømt bøder på over 1 million dollars for mere end 100 lovbrud mellem 1963 og 1976, og til at den påstås at have begået over 1200 brud på National Labor Relations Act. Men, som Conway skriver, »Stevens finder det åbenbart stadig billigere at betale prisen for at bryde arbejderlovene end at undersøge en fagforeningskontrakt«.¹³ Fagforeningen vandt i 1974 en afstemning om at blive forhandlingsberettiget på Stevens' Roanoke Rapids-fabrik, men selskabet har konstant forhandlet mod bedre vidende siden da, og har forhindret udfærdigelsen af en fagforeningskontrakt.

Conways værk giver et usædvanligt menneskeligt portræt af de organiserede arbejdere på Roanoke Rapids og deres kamp for at overleve. Der er Louis Harrell, som er ved at dø af 'brune lunger' eller byssinosis, en lungesygdom fremkaldt af bomuldsstøv, og som fortæller Conway: »Jeg vil vædde på, du ikke kan finde mere end 100 mennesker i Roanoke Rapids, der er blevet gamle nok til at blive pensioneret. De fleste af de gamle er døde. Det er den eneste grund til, at disse fagforeninger kom derind nu.«¹⁴ I hans tilfælde afgav den industrielle kommission i North Carolina den kendelse, som den havde afgivet i alle andre tilfælde, at hans sygdom ikke skyldtes hans erhverv, og at han derfor ikke skulle modtage nogen kompensation. Han døde, før Conway var færdig med sine interviews. Man indser, at de tidlige fabriksejeres patriarkalske ledelsesformer, selv om udbytteerne selvfølgelig ikke kunne kaldes slapsvanse, var mere menneskelige, mere generøse og mindre dødbringende end J.P. Stevens' upersonlige korporative kapitalisme. Hvide sydstatsarbejderes medfødte racisme er der – »Før ville de lytte til en hvid mand på fabrikken, men nu behandler de den hvide som skidt«¹⁵ – men det er disse hvide arbejdere, som – organiseret sammen med sorte – har bygget

en raceblandet fagforening op fra grunden. Man kan se religionens rolle, f.eks. hos landpræsten, som »arbejdede for Stevens i 23 år på garn- og farvefabrikken. Folk spørger mig: »Hvordan er det at arbejde for J. P. Stevens?« Jeg ved, hvordan det er at blive fyret fra sit arbejde, fordi man prædiker evangeliet,« og som beder »Vær med os og led vores gerninger i dag. Vi kommer for at finde retfærdighed i dette uretfærdige samfund.«¹⁶ Dette er sydstatsfabriksarbejdernes verden og kamp og deres egne ord, i deres egen referensramme, som det virkelig var – og ikke, som med Norma Rae, som man kunne ønske det var.

Nye Våben

Man får mistanke om, at alle disse værker vil vise sig at have deres begrænsning, hvor interessante de end er. På trods af at de blev skrevet for en bredere kreds, vil de fleste af deres læsere være at finde blandt de allerede frelst. Der er imidlertid en bemærkelsesværdig undtagelse, som vil blive tvungen læsning for enhver fagforenings-funktionær, der gerne vil virke, som om han gør sit arbejde: Jeremy Rifkin og Randy Barbers *The North Will Rise Again: Pensions, Politics, and Power in the 1980's* (Boston: Beacon, 1978). Den indeholder en nedslående række faktiske fejl,¹⁷ en umådelig mængde gentagelser, og en deprimerende masse spekulationer.¹⁸

Dog Har Rifkin og Barber på samme tid fået godt fat på det centrale element i den nye amerikanske økonomiske konstellation, som ellers overvejende er blevet overset:¹⁹ pensionskasser – som legalt repræsenterer tvangsopsparinger – er det største grundlag for investeringskapital i Amerika i dag. De er det arbejdende folks kollektive ejendom. Og dog bliver de kontrolleret af banker og forsikringselskaber, som gør brug af dem uden hensyntagen til ejernes velfærd.

Rifkin og Barber genfortæller den nedslående historie om fagforeningernes manglende evne til at svare igen på den amerikanske kapitalismes udvikling. Automatisering har reduceret strejkernes brugbarhed som våben. I nogle højt automatiserede industrigrene, som f.eks. olieraffineri, kan strejker blandt manuelle arbejdere simpelt hen ikke standsé produktionen, som let kan opretholdes af opsynspersonale. Beskæftigelsen i den højt organiserede fabriksindustri i nordstaterne falder dramatisk, mens anti-fagforeningslove besværliggør organiseringen. Så på trods af et stort gennembrud for fagforenings-organisering blandt offentligt ansatte er fagforeningernes medlemstal stagneret, mens den totale beskæftigelse er vokset; medlemstallene blandt folk, der ikke er beskæftiget ved landbrug, er faldet fra 34% i 1945 til mindre end 25% i dag. Flytningen af fagforenings-organiserede arbejdspladser til de fagforeningsfjendtlige sydstater og fra sydstaterne til andre lande fortsætter.

Rifkin og Barber understreger det ironiske i, at de, som er ved at blive ofre for flytning af arbejdspladser *også* betaler de økonomiske omkostninger via deres pensionskasser. Disse pensionskasser er mere end 500

milliarder dollars værd og ejer tæt ved en fjerdedel af aktierne i amerikanske selskaber og 40% af de korporative obligationer. Omkring 200 milliarder dollars af dem tilhører pensionskasser i fagforeninger og for offentligt ansatte i 16 nordøstlige og midt-vestlige stater, som er ofre for flytning af arbejdspladser.²⁰

Pengene bliver imidlertid ikke kontrolleret af hverken ejerne eller fagforeningerne. Taft-Hartly-loven fra 1946 tildelte arbejdsgiverne 50% repræsentation ved disponeringen af midler tilvejebragt via overenskomstsforhandlinger (og 100% kontrol med midler tilvejebragt af arbejdsgiverne selv), og loven krævede, at midlerne blev anvendt på samme måde, som enhver anden investeringskapital bliver det, nemlig til at skabe den maksimalt sikre profit uden hensyn til de ansattes interesse i øvrigt, som f.eks. bevarelsen af deres arbejde. Arbejdernes pensionskasser har ofte finansieret nye investeringer i sydstaterne eller i udlandet, investeringer hvis primære formål var at gå uden om fagforeningerne.

Ikke alene har pensionskassernes administratorer – hovedsagelig banker (145 milliarder dollars) og forsikringsselskaber (80 milliarder dollars) – skadet de ansattes aktuelle interesser ved at investere uden hensyn til, hvilken holdning de firmaer, der blev investeret i, havde til fagforeningerne, de har også klaret sig dårligt mht. profit, hvilket er af afgørende betydning for deres mulighed for at udbetale pension. Ikke alene er de ikke fulgt med inflationen de sidste ti år, mens aktiemarkedet har været stagnerende, men lederne af pensionskasserne har klaret sig *betydeligt dårligere end markedsgennemsnittet*.²¹ En abe, der udvalgte aktier ved at kaste pile på Wall Street Journals aktierapport, ville have opnået større profit. Denne usædvanligt dårlige præstation er, foreslår Rifkin og Barber, et resultat af finansmænds brug af pensionsmidlerne til at afstive deres øvrige investeringer og forretninger. Ud fra de eksisterende tal er man tvunget til at drage den konklusion, at de, der administrerer penge, set som helhed er inkompetente.

Rifkin og Barbers recept for arbejderbevægelsen er at benytte pensionsmidlerne som et nyt våben i kampen for organisering i fagforeningerne og til at forbedre vilkårene i dag for de fremtidige pensionister. Fagforeningerne skulle kræve at få kontrollen med midlerne tilbage, holde fast på at de skal anvendes til investering i nye arbejdspladser for deres medlemmer og ikke arbejdspladser, der flyttes til Taiwan eller North Carolina. Det er lige så urimeligt, at fagforeningerne tillader pengemænd at investere i J.P. Stevens, som at The Women's Christian Temperance Union (kvindelig afholdsforening) tillader de samme finansielle institutioner at investere deres midler i spritfabrikker. Mens det næppe kan kaldes en strategi, der skulle have det formål at gøre den amerikanske kapitalisme ustabil, er det helt givet en fornuftig måde at gribe en forbedring af de amerikanske fagforeningsmedlemmers arbejds-situation an på – og eventuelt, hvis den bliver gennemført på fornuftig vis, også deres arbejdsforhold.

Det er værd at bemærke, at de første, der benyttede denne strategi, gjorde det med bemærkelsesværdigt udbytte. Ved at anvende pensionsmidlerne som pression mod Duke Power Company, tvang man dette firma til forhandlingsbordet for at få afgjort en strejke, der fandt sted i en af firmaets kulminer i Harlan County, Kentucky – en strejke, der havde det formål at få fagforeningen anerkendt. Manufacturers Hanover Trust, en stor bank, der tillige er administrator for en række fagforeningspensionskasser, brød sin meget fasttømrede tilknytning til J. P. Stevens, den uforbederlige arbejderlovs-bryder, som måske er det mest fremragende eksempel på en fagforeningsfjendtlig virksomhed i USA i dag, efter at maskinarbejdernes fagforening meddelte, at de igen ville tage op til overvejelse, hvem der skulle administrere deres penge.

Arbejdskampe i Amerika vedbliver at være en mærkelig blanding af gammelt og moderne. Klassekampen fortsætter uden klassebevidsthed i kuldistrikterne. Fagforeningsfjendtlige arbejdsgivere fortsætter med at afvise forhandling både inden for tekstilbranchen og landbruget. På samme tid er sameksistensen mellem fagforening og ledelse inden for de større industrier gået så vidt, at de vilde strejker ofte er vendt lige så meget mod fagforeningernes manglende evne til at forsvare arbejdernes interesser som mod ledelsens overtrædelser. Det er dog en væbnet sameksistens. Mens dette skrives, er United Auto Workers' strejke-deadline mod General Motors mindre end en uge borte. De sidste fem landsdækkende aftaler inden for bilbranchen opnåedes først efter en strejke – 1964, 1967, 1970, 1973, 1976 – og sandsynligheden for en strejke denne gang synes stor.

Hvis UAW går i strejke, bliver det en storstrejke ligesom den i 30'erne. Næsten en halv million GM-arbejdere vil blive direkte berørt. Selskabet vil hverken anvende strejkebrydere eller paramilitære styrker. Nationalgarden vil ikke blive mobiliseret. De strejkende vil ikke bruge deres tid på at udarbejde våben. Der vil ikke blive nogen dødsfald. Emnet er ikke anerkendelse af fagforeningen, men pension. Der vil ikke blive oprettet 'supekøkkener', UAW-strejkefonden har 295 millioner dollars, nok til at betale strejkeunderstøttelse og bistandshjælp i 10 uger eller mere. Vol-den, dramaet, heroismen fra 30'erne er passé; men arbejdskampen vedbliver at udgøre en betydelig del af den amerikanske virkelighed.

Oversat af Marianne Holmen og Annette Olsen

Noter

1. Et rids af nogle af Commons erfaringer med og synspunkter på denne gruppe findes i John Commons 'Introduction', *History of Labor in the United States*, bind 3 (New York: Macmillan) pp. IX-XXX.
2. Selig Perlman og Philip Teft, *History of Labor in the United States*, bind 4 (New York: Macmillan, 1935), p. 623.
3. Retten til at blive organiseret og føre overenskomstforhandlinger blev først nedfældet i National Industrial Recovery Act i 1933. Efter at højesteret ophævede den, fordi den

blev anset for at være grundlovsstridig, blev fagforeningsrettighederne genskabt i National Labor Relations Act (Wagner-loven) i 1935.

4. Yellen, p. 171
5. Lens, p. X
6. En beretning om denne strejke og de følgende juridiske slagsmål findes i Paul Angle, *Bloody Williamson: A Chapter in American Lawlessness* (New York: Alfred A. Knopf, 1952).
7. Kenneth Keller, 'The Philadelphia Pilots' strike of 1972', *Labor History*, bind 18, nr. 1 (vinter 1977), pp. 36-48.
8. Jerry Cooper, 'The Army as Strikebreaker - the Railroad Strikes of 1877 and 1894', *Labor History*, bind 18, nr. 2 (forår 1977), pp. 179-96.
9. Jvf. David Greenstone, *Labor in American Politics* (New York: Alfred A. Knopf, 1969).
10. McGovern and Guttridge, p. 334
11. *Ibid.*, p. 352
12. James Agee and Walker Evans, *Let Us Now Praise Famous Men* (Boston: Houghton Mifflin, 1941).
13. Conway, p. 25
14. *Ibid.*, p. 23
15. *Ibid.*, p. 27
16. *Ibid.*, pp. 210-11
17. Overvej dette eksempel taget fra diskussionen om de amerikanske fagforeningers manglende evne til at håndtere de multinationale selskaber:
»Amerikanske fagforeningsledere har vedvarende modsat sig en international fagbevægelse siden begyndelsen af den kolde krig, da AFL skilte sig ud fra United World Federation of Trade Unions (WFTU). Mens AFL-CIO senere hjalp med til at danne en forbundsopposition, International Confederation of Free Trade Unions (ICFTU), brød de senere også med den, da det nye forbund besluttede at forene sig med det ældre WFTU.« (Rifkin and Barber, p. 32).
Denne slags løs omgang med kendsgerningerne er deprimerende. AFL kunne ikke skille sig ud fra WFTU, da de afslog at slutte sig til; det var i stedet CIO, der deltog i grundlæggelsen af WFTU, og det var CIO, som forlod WFTU på samme tid som Western Social Democratic Unions forlod det. AFL og CIO var hver for sig involveret i grundlæggelsen af ICFTU i 1949; de blev først forenet til AFL-CIO i 1955. Da AFL-CIO brød med ICFTU i 1969, påstod Meany, at ICFTU var på vej mod at blive forenet med WFTU - en fejlagtig beskyldning, hvilket det årti, som siden er gået, har vist.
18. Et eksempel på denne type spekulationer:
»Araberne kunne pålægge USA en ny olie-embargo, lige før en lang, kold vinter ... landet måtte så sætte sin lid til Naturgas-forsyningerne. En Sunbelt-domineret kongres kunne imidlertid tænkes at være uvillig til at forsyne de nordlige byer med tilstrækkelige mængder naturgas, hvorved de ville tvinge dem til at overleve vinteren uden energi nok til at forsyne deres hjem, fabrikker, kontorer og skoler. Folks frustrationer og vrede kunne let blusse op og blive til militant politiske handlinger. Nødsituationer af denne slags er helt klart mulige. De kunne opstå nærsomhelst. Hvis de gør det, så taler alt for, at fagforeningsledelserne vil blive mere venstreorienterede.« (Rifkin and Barber, pp. 231-32).
19. En undtagelse er Peter Drucker, *The Unseen Revolution: How Pension Fund Socialism Came to America* (New York: Harper and Row, 1976).
20. Rifkin and Barber, pp. 10-11.
21. Mellem 1966 og 1976 var markedsgennemsnittet en 6% profit årligt, mens midler, der blev administreret af banker og forsikringselskaber opnåede en profit på godt 4%.